

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones uenerabilis magistri Nicolai de blony
decretoru[m] doctoris. capellani episcopi Bosnomensis.
ualde deseruientes populo. sed et clero utcu[m]q[ue]
docto eos digne legenti. predicanti. aut ...**

Nicolaus <de Plove>

Argentine, 22. XI. 1494 - 1495

I Sermo. XXXVIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31214

Unica septuagesime

aquā refectōis educavit me. aīaz meā con-
uerit. **Dicit** Inno. q̄r̄ q̄ aq̄ refectōis ibi
significat baptisimū ad lras. qz i aq̄ sit. **Sz**
aq̄ refectōis dī duobz modis. qz reficere ē
reformare. z reficere ē satiare. **Baptisim⁹** ē
reficit. i. reformat silitudinē dei. quā dya/
bol⁹ deformauerat p̄ p̄m̄. **Isa. j.** Lauami
z mūdi estote. **Blo.** lauami aqua baptisimi
Et Zach. xiii. dī. Erit fons patens domui
David in ablutōz pctōz. z mēstruate. **Iē**
baptisim⁹ reficit. i. satiat. qz in baptisimo da-
tur spūs sanct⁹ q̄ replet et satiat. **Q̄** aut̄ dat̄
spūs sanct⁹ i baptisimo hēt̄ **Mat. iii.** Ipe
uos baptisabit spūs sancto z igni. **Q̄** spūs
sanct⁹ replet habet **Actu. ii.** Repleti sunt
om̄es spūs sancto. **De** hac duplici refectōe ha-
bet̄ **Actu. ii. vbi** **Petr⁹** dicit. **Enīaz** agite.
et baptisē vniūsc̄qz in noīe dñi nostri ihu
xp̄i in remissione pctōz. z accipietis donū
spūs sancti. **In** remissione pctōz. ecce pri-
mū. accipietis. ecce sc̄dum. **Sup** banc̄
aquā refectōis. dicit iustus educavit me
sic puer. fidei nutrimento. q̄i dī. recepto sa-
cramēto baptisimi q̄i fundam̄to. paulatim
alia sacramēta recepi q̄ nutriūt aīaz **Aba-**
cucij. **Qui** incredulus est nō erit aīa eius
recta in semetipso. **Iust⁹** aut̄ in fide sua vi-
uet. **Eccl. xlvij.** **Aque** descēdebāt ad lat⁹
templi destrū. et post subūgit. om̄is aīa
vniens ad quā puenerit torrens iste uiuet
Et ideo dicit bñ q̄ sup̄ hac aquā educavit
me dñs. **Ad** qd̄ aut̄ valeat ista refectio sta-
tū subdit. aīam meā ad se puertit. vt scz
mūdānis opibz nō insu det vel nō intēdat.
quo min⁹ ad eū libere possit currere. **Sic**
puerterat aplm̄ q̄ de se dicebat **Hebr. xij.**
Hō habent̄ h̄ manētē ciuitatē. s̄ futurā
in q̄rim⁹. **Dec̄** ē bona est refectio q̄ ita men-
tē faciat dulcedine dei in p̄nti vt obliuiscat̄
tur delectationē seculi. **Phil. iij.** **Om̄ia** ar-
bitroz vt stercoz aut̄ xp̄m̄ lucrificā. **Si** nō
uolum⁹ loq̄ de refectōe fufe glē. tūc nō mi-
nus est vez qd̄ xp̄s p̄mittēs dicit. z ego re-
ficia vos. **Na** eodē mō refectur se. p̄mittit
vt dictū est p̄mo. qz reficere electos in et̄na
glā. i. reformat de miseria i glāz. de cor-
ruptiōe i incorruptōez. de impfectōe ad p̄-
fectionē. de speculo et enigmate ad clarāvi-
sionē. **Iuxta** illud **Reformabit** corp⁹ hūili-
tat̄ nre figuratū corp̄i claritat̄ sue. **Phi-**
lipē. iij. **Hoc** at̄ fiet cū corruptibile h̄ in-
duerit incorruptōez. z mortale h̄ induerit

immortalitatē. **Et** iterū. **Cum** uenerit qd̄
p̄fectū est. euacuabit quod ex parte est. **Et**
itez. **Uidem⁹** nunc p̄ speculū in enigmate
tūc aut̄ facie ad facie. **Ecce** refectio. id ē re-
formatio p̄fecta. **Sec̄do** i fuso reficet. i. sa-
tiabit totū hoīez **Iuxta** illud ps. **Satia-**
bor cum apparuerit glā tua. **Ubi** dicit **In-**
nocenti⁹ q̄ hec satietas erit in impletione
desideriōz p̄fecta. **Ps.** **Qui** replet in bo-
nis desiderū tuū. **Quando** aut̄ erit satie-
tas hec aut̄ vbi. statim dicit. **Cum** apparu-
erit glōria tua. scz cuiūlibet iusto in se et in
alijs. **Job. iij.** **Rm̄i.** nūc filij dei sum⁹. sed
nondū apparuit qd̄ erim⁹. **Cum** aut̄ appa-
ruerit similes ei erimus. **Ad** quā glōriam
nos perducatur ih̄s xp̄s Amen.

Dominica septuagesime. I

Sermo. XXXIII.

Simile est regnū

Sceloz homini p̄familias **Dar-**
et. **Dominica** hodierna diuersi
mode a diuersis appellat̄. **Vulgares** no-
stri vocant eam antiquū carnispriuiū. **Co-**
q̄ ab hac dominica antiqui patres dispo-
nebant se ad ieiuniū q̄dragesime. **Unde** z
nuptiaz solēnitates z cātica leticie obmit-
tebant. vt animū suū ad dignos penitētie
fructus pagēdos in q̄dragesima assuesce-
rent. **Post** et̄a in cibis ext̄c obmitte-
bāt. qz carnes de cetero nō comedebāt. s̄
tūc oua et lacticiā. q̄b̄ vtēbantur vsqz ad
octo dies. **Post** hoc aut̄ a dñica **Exurge.**
immediate sequenti obmissio esu ouozum so-
lū lacteyrebāt vsqz ad dñicā **Esto** mibi. in
qua dominica deinceps omnia obmiserit.
Quia ergo in hac dominica carnibus pri-
uabantur. **Ideo** carnispriuiū antiquozū
patrum appellatur. **Quē** modū adhuc gre-
cor ecclesia obseruat. **Alij** autem appellāt
hac dñicā septuagesimam. vt l̄rari z spūa-
les. **Pro** eo q̄ in ea recolit̄ captiuitas. **lxx.**
annoz q̄b̄ iudei capti. ducti sunt in babilō-
nē p̄ **Nabuchodonosor** regē **Babilozū.**
vt habetur. **iiij. Reg. vltimo. Et. j. Esdre. v.**
cap. **Sub** **Joachim** rege **Juda.** et postea
sub **Sedechia** eius successore. **Ubi** filij
israhel in maria tristitia existentes. habi-
tabāt sup̄ stumia babilonis. facientes tugu-
ria. z suspendentes cytharas z liras suas.
q̄b̄ laudare deū in terra sua p̄sueuerāt in
salicibz et alijs arboribz. **Iuxta** illud i ps.

Sup flumina babilonis illic sedim? et fle-
uim? dñi recordaremur tui syon. id ē. irim
In salicibz in medio ei? suspēdim? organa
nra. Quia illic interrogauerit nos q? capri-
uos duxerūt nos sba cācionū. In nū cā-
tate nob de cātic? syon. i. sic? sicut? i. cini-
tate syon. Quibz illi rīderūt. Dño carabi-
mus canticū dñi in tēra aliena. Spūaliter
at scra mē ecclā sub ista hystoria recolit mi-
stice statū denariōis sue q? deuiauit p cul-
pā a grā. Hierusalez em̄ interpretatur. visio
pacis et significat paradīz in q? hō debuit
videre deū i pace ppetua. Habucho dono-
for significat dyabolū q? est rex cōfusions
etne. Qui ppter peccata nra captiuauit nos
in vita pñti. in q? circūderūt nos gemit?
mors et qñi dolores inferni. s. frigus. estus.
sitis. fames. lassitudo. egritudo. et mors ipa.
p̄scie amaritudo fetor. et tenebre lteriores
Et dicit Quilhelm? in rōnali pre. vi. Et
parat aut vita ista tota. lxx. quia septe eta-
tibz voluit. Octaua em̄ etas est resurgētū.
Unde sic ante finē. lxx. annoz omnes iudei
in terrā suam redierūt. Sic oēs electi añ
finē septime etatis redibūt ad patriā cele-
stem. Obmittim? g canticā leticie ad signi-
ficādū qz nō sum? in patriā s? i tēra aliena.
Iuxta illud **1 Peb. xiiij.** Non habem? h ma-
nentē ciuitate. s? futurā in q̄ram? ymo su-
mus in h mūdo tāq? in graui captiuitate.
vt nō q? volum? bona s? que odim? mala fa-
ciam?. Iuxta illud apli. Nō qd volo bonū
ago sed qd odi malū. Sum? em̄ etiā in ter-
ra inimicōz. q? spoliauerūt nos gratuitis
vulnerauerūt in naturalibz bonis. et abie-
rūt seminiuo homine relicto. plag? impo-
sitis multis. **Luce. x.** Et ideo possumus ho-
die dicere illud **Job. xxx.** Versa est i luctū
cythara nra et organū nrm i vocē flentium
Nō g ridet hodie nisi stulti ad istar illoz q?
fleribz alijs sapiētibz ipi gaudēt i luctu. Co-
tra illō sapiēt. **Eccl. xxiij.** Musica i luctu i-
portuna narratio. Dic ē q? ecclā ob mittit
hodie cātica oīa āgelica. vt alla. et tēra. et af-
sumit hūana. s. laus tibi tpe. nō q? eq? polle-
ant int se. s? qz ista vox ē hūilitat? et meror?.
Uex. qz tristitia seli mortē opat. Iō ecclā
tpando istū gemitū electoz adducit ram i
eplā q̄s i euāgelio triplex remediū et pñtiū.
Nā remediū est vt si uult plene liberari ab
his miserijs laboret in vinea dñi pñti? ecclē
excolēdo diligēt ortulū p̄scie sue extirpan-

do deca vicia. postea i stadio vite pñti? cur-
rat p pñti opa. deinde uirtutē in agone pu-
gnet? dyaboli rēpamēta. Qd si fecerit tri-
plex pñtiū hēbit. qz laborati dabit denari?
currēt b? autū. et pugnati corona b? tūdi-
nis etne. q? etiā h denari? nuncupat. De q?
qd ē denario sic loq̄t euāgelīū. In illo. et d.
i d. s. p. h. Silē ē regnū celoꝝ hōi p̄sāmū-
lias q? erit pmo māe pducere oparios in
vi. s. rē. Sup isto euāgelio expediret aliq?
dicere. s? qz sine grā. s. iusta facere nō possū?
Dicit ei Salomon **Eccl. ix.** Ueni me ad
aliud. s. p̄siderandū. et uidi. s. intelligēdo. nec
uelocū ēē cursū. s. q? currat? stuofo sine grā
diuina. **Roz. ix.** Nō ē uolēt? neq? currēt? s?
dei miserēt? nec fortitū ēē bellū. s. victori-
sū sine grā dñi. **Dach. iij.** de celo ē fortitū
do. nec sapiētū panē. s. doctrine **Prover. xij.**
Dois ē animū ppare et dñi gubernare lin-
guā. nec doctoꝝ diuitias esse. s. fructuosas
sine grā **1sa. lxxiij.** Diuitie salutis sapia et
scia. nec artificū grāz. s. ad opandū sine do-
Job. xv. Lū g nihil sine grā xpi facere pos-
sum? merito recurrā? ad eū. Ipe em̄ ē p̄ca-
rator vince militat? ecclē. vt dicit in euange-
lio pñti q? h? pducere oparios. i. p̄dicato-
res in op? salutare aīaz fidelīū suoz. Ele-
igit p ipm? pducamur in vineā sacre sc̄ptu-
re. floresq? doctrine decerpam?. et fructum
salutis degustem? recurrā? ad hūmē glōs
salutates eam uoce amena di. **Aue maria**
grā plena. In pñti euāgelio d̄scribūt? tēra.
P̄tio diuie bonitat? magnitudo. cum dicit.
Silē ē regnū ce. Sc̄do oñdix ei iudē libe-
ralis remuneratiōis recitudo. cū dicit. Lū
sero factū esset. Tertio arguit hūane inmi-
dētie ingrātudo. cū cōcludit. Et rīdens
vni illorum dixit.

Dixi primo

q? in p̄ma parte
euāgelij dicitur
bit? diuie bonitat? magnitudo. cū dicit. Silē ē re-
ce. Circa qd sciēdū q? cū xps i sine sc̄o an-
ni sue p̄dicatiōis p̄dicat? p̄ceptū diuinar.
auari h audietes deridebat eū. Iō tpe. p̄o
sunt tres pabolos. Unā d diuie opulone.
aliā d villico iniquitat?. vt dicit. **Lu. xvi.** Tertiā
sō istaz ad discipulos suos docēs p h i bac
vita vel p opa misericōdie vt p opa iusticie esse
uinendū. Postqz g docuit opa misericōdie
nis exhibere i diuie et villico. h tam docet
opa iusticie facere et operari in hoc mūdo
vbi sum? quasi in quadā vinea i q? bonitas

¶ **D**nica septuagesime

opm fructuz facilliter cumulare possum?
Un die lra. Sile e reg. cc. hoi pifamilias
as. i. pias ecclav' vita iustoz i h' mdo silis
est negocio cuiusda' hois pifamilias. qd
fit vel fieri potuit a qda' hoie pifamilias
Et h' isto. qz sic ille pifa. remuerat primo
nouissimemerites. ita dñs gētilēs q' i fine
sclor credidit. pus fmunerat qz iudeos
eo q' plenitudo gētū pus d3 intrare i reg
nū celoz. z postremo ois isrl' salu' fiet. Lu
m̄ iudei pus tpe pceslerāt gētilēs i seruitō
dci. Silr qñqz de' pus remuerat eos qui
postea ad pniaz quertūz eos q' diuini i
ca steter. qñs em̄ p̄mogeni ius p̄moge
nitare possideat. tñ sepi' p' stulticia p̄dunt.
Sic p3 de **E**lau z **J**acob **H**en. xxy. et de
Ruben **H**en. xlii. Et q' h' de' pifamilias.
Xps p̄o ei' pcurator. Oparij pdicatores.
Denari' vita etna. **V**inea ecclā v' aia iusti
fm **H**re. **B**asilii. z **A**ris. **D**ore sūt etates
mūdi vel homis. Et fm h' plana e lra sine
mag' intricatiōe quā sub h' fenū xpo duce
p̄leat. **D**icit q' iste pifa. exiuit p̄mo mane
Iste pifa. est de' r dñs vniuersē creature.
cuius est terra z plenitudo eius. **D**icit autē
Aris. h' q' de' h3 domū magnā q' i tristegā.
in cuius supmo sunt victores vt in celo. in
infimo vici. vt in inferno. in medio certā
tes. **Q**ui etiā p̄mo mane. i. in p̄ma mundi
etate. que hora fuit ab **A**dā vsqz ad **H**oe
U fm **H**ug. totū tps h' mūdi e q' i vnus
magn' dies. cui' mane fuit incitū creatōis.
ade finis r̄o seu fero erit p̄sumatio sc̄i iū
dicio finali. z ita etates sclor medie i hac
die sūt q' hore. **P**ria g' hora fuit ab adā ad
Hoe qz illa fuit prima etas. q' etas cōtine
bat. z generatiōes patz. qz vn' successit al
teri p̄tines in se duo milia ānoz. et. cccc.
lvi. annos. **Q**ue tōra perijt diluuiō. exce
pto **H**oe met octauo. **D**i autē de' extic̄ erit
se q' i p̄ia hora. nō q' tūc eēt incarnat' vl' de
celo descendēs visibilis fact'. s3 qz tūc fuit
aliq' hōib' iust' manifestat'. **Q**ui eū esse
creatorē suū cognouerūt. **E**t h' dicit **H**re.
in omel. **D**ñ de' nō cognoscat. in secreto e.
Dñ r̄o cognoscat. de occulto pcedit. **A**d
noticiā ergo frequē' exiuit. qnto ampli'
sui noticiā dedit. **E**xiuit at tūc de' aducez
re oparios suos. i. iustos z sermētēs sibi z
nomen suū alijs manifestantes. **E**t notā
ter dicit oparios. nō s̄barios. non locuto
res. s3 s̄bi factozes **J**aco. i. **E**stote factozes

verbi. **O**parios etiā dicit nō destructozes
vt sūt heretici. in vineā suā. i. ecclāz militā
tē. cui' palmītes fuerunt p̄mi iusti. scilic3
Abel vsqz ad vltimū electū. **O**parij ergo i
vineā dñi sūt pdicatores z iusti recte viuē
tes. q' alios s̄bo vel exēplo ad bñ viuendū
inducūt. **E**t sic fm **A**ris. recte viuētes sūt
oparij. z fm h' vinea e iusticia. palmītes vir
tutes. vt māsuētudo benignitas. **O**pa er
go nra sunt opa iusticie. fm **C**riso. non vt
agros colam'. nō vt diuitias acq̄rā'. qñs
h' sine peccato facere possum'. non tñ sunt
opa nra **A**tendār h' seculares opa iusticie
negligētes z solis opib' corpaliū insudā
tes. **A**tendant qz **A**dā p̄ eo q' iusticiam
originalē neglexit. eiectus est de paradiso.
Judei qz solis corpaliū laborib' insiste
bant. eiecti sunt de terra. p̄missiōis. ymo d
terra eterne habitatiōis. **S**ic fiet de talib'
q' colūt h' terras z negligūt aias. p̄gregant
diuitias z perdunt virtutes. mali oparij
iniqtas. q' dicit illud **M**at. xxy. **D**iscēdi
te a me. oparij iniqtas. q' nūqz vos noui.
Conuentiōe at facta cum illis ex denario
diurno. **C**irca istud sciendū q' licet dō me
rito deber seruire creatura etiā absqz vlla
spe p̄missiōis. eo solo q' in ipō viuim' mo
uemur et sum'. **A**ctū. xxy. tñ hūana creat
ra specialiter ei seruire debet. **Q**uia illi dō
preparauit ab eterno nō qualecūqz esse et
viuere. s3 summū eē z viuere. z bñ esse et
bñ viuere. **E**t h' hic dicit denari' diurnus.
Quia etem̄ beā p̄sistit in visōe clara deita
tis. q' in h' assilat denario. qz daf. p̄ impleti
one decē p̄ceptor dei. z qz h3 ymaginē su
premi regis in se. in cuius visōe tōra bea
tudo consistit. **E**t ergo hec cōuentio fm
Crisosto. vite eterne. p̄missio pro labore.
et diurno denario. i. ex eternitate vite. **S**i
cut em̄ in denario nō est finis neqz p̄nci
piū. sic in gloria celesti. **E**t dicit diurn'. quia
daf laborātib' i die grē. **T**ora em̄ vita p̄e
sens est dies in qua lucet sol iusticie xpus
dñs **J**oh. xij. **A**mbulate dñ luce habetis.
Dicit sc̄do diurnus. qz dabit in die glorie
In ps. **B**elior est dies vna in atrijs tuis
Et dicitur notanter denarius diurn' nō
nocturn'. **P**rimo qz nō datur laborātib' i
nocte culpe. **S**ecundo qz ad p̄sequendaz
vitā eternā. sufficit etiāz vna dies laboris
meritorij cum gratia diuina. et ideo nō dī
atur mensurū a mēse. vel annal' ab anno.

vel ebdomadal ab ebdomada. ymo posset
 dici horinus ab vna hora. qz etiā sufficit ad
 ipm pmerendū vna hora. **Ezechiel. xxiij.**
Quacūqz hora pctor igemuerit. oim iniq̄
tatū suaz nō recordabor. **Pz hō latrone.**
Seq̄. misit eos i vineā suā vt coleret z cu
stodirēt eā. **Gen. ij. Tulit dñs hoiez et po**
suit in paradisu vt oparet z custodiret illū
nō vtqz vt ibi oparet agriculturā. Sz vt
fuaret originālē iusticiā fm **Aug. sup Gen.**
ad lřaz. qd ē bñ notādū. Et egressus circa
horā tertiā. **Vic ponit scda missio diuina**
2° hō
hōra tertia fuit a **Noe usqz ad abraā**
 p̄tines gñatiōes parz decē. ānos āt duce/
 tos. xij. In hac ḡerate itez de^o exiuit non
 p loci mutatōz. sz p sue bonitatz diffusioz
 in creatā subiecta. in q̄ tpe aliq̄ sc̄i ad cru/
 ditionē alioz missi sūt. vt **Noe. sem. z thare**
 z **abrahā. Tūc** āt d̄r maḡ exisse. quia illo
 tpe maḡ se manifestauit. **Noe** em̄ facta est
 exp̄ssa pmissio. sub **Noe** etiā factū est dilu
 uū. p qd figurabat generatio baptisimal
 fm **Horā. Quid** ḡ tūc alios p miseratōz.
 et miser^o est. p̄t̄ria. **Primo** qz stātes erāt
 inq̄ntū recti p naturā. **Secdo** i foro. inq̄n/
 tū detēri p mūdi z cupiscētā. **Tertio.** qā
 ociosos inuenit. inq̄ntū fugiētes bonā opa
 tionē **Foz** ḡ mūdi^o ē in q̄ fm **Trif. calūnie**
iudie. p̄tēdēs. negociōz diuersoz tumul
tuositates z oia sūt venalia. Ociosi ḡ sunt
 oēs i mūdo qā bono z debito ope officit
Quatuor āt sūt p̄cipua i foro mūdi. **P̄mo**
 deceptio auaricie **Jerē. ij.** **Unus** qz a pri
 mo suo se custodiat. z **Dat. xxij.** **Tradet**
 āt frater frēz i mortē. **Et** sic ē. qz p diu
 ijs pessimis mutuo se frēs occidit **Secdo**
 i mūdo est luttuositas lutturie **Abacuc. ij.**
Usqz quo aggrauas **Te** densū luttū. **P̄s.**
Eripe me d luto vt nō ifigar. **Tertio** i mū
 do ē volubilitas incōstātie. **Tren. i.** **P̄c̄m**
 peccauit i r̄lm. p̄p̄ca instabil sc̄a est. **Quar**
 to i mūdo ē ociositas accidie. qz fere om̄s
 iacuet in terra. senex z puer. **Tren. ij.** **Sz**
Trif. ponit differētā int̄ mortuū z ociosū.
Nā q̄ dyabolo seruit mortuū ē. q̄ āt op^o dei
 nō opat ociosus est. **Qui** aliena tollit mor
 tuū ē. q̄ sua nō dat ociosus ē. **Quito** i mūdo
 isto sic in foro oia sūt venalia. **Iuxta** illud
Ecc̄s. x. **Pecunie** obediūt oia **Et** certe hē
 videre in iudicijs secl̄aribz. sp̄nalibz. i mi
 stris eccl̄az. dñoz. in artificijs. i amicis. in
 subditis. qz null^o mouet pedē sine pecunia.

cū multa possent hoies mutuo piare sibi
 grati. p̄sertim q̄ grati acceperit. **Luz. xij.** **Grati**
 accepistis gratis date. **Seq̄** inuitatio.
Et ait illis. **Ite** z vos i vineā meā. vt co/
 latis z dilateris z custodiat. z qd iustū fue/
 rit dabo vob. **supple.** iuxta meritū z sup eā
 dignū **Roz. xij.** **Nō** sūt p̄digne zc. **Seq̄**
 obediēdi. p̄mptitudo. **Uitabiēti.** obe/
 diēdo z volūtate dei faciēdo. **Et** itelligē/
 dū est illi. i. aliq̄ ex illis. qz multi remāserūt
 extra hāc vineā i gēnilitate. sic oēs deicē/
 dētes **de **Raym. z postea de **Cham.****** **Sic**
p̄z **Gen.** **Ite** āt exiit circa horā sextā z no
 nā. z fecit s̄l̄r. **Vic** ponit tertia z q̄ra voca
 tio z missio in q̄ itez exiit de^o p̄ maiore ma
 nifestationē. s̄ circa horāz sextā que fuit ab
 abrahā usqz ad moysen. **Et** nonāz que est
 a moysē usqz ad aduētū xp̄i. **Dilat** tū
 q̄ sexta eras fuit a moysē usqz ad dauid. **Et**
 nonā a dauid usqz ad xp̄m. **Que** eras ab
 abrahā usqz ad dauid p̄tinet gñatiōes. xij.
 annos s̄o nongētos. xij. ānos āt. cccc. lxxij.
Et hec fuit satis plura hora. **Sic** āt dicitur
 nonā a moysē usqz ad aduētū xp̄i. **Et** dicitur
 la p̄tinet gñatiōes. xij. ānos s̄o d̄gentos
 lxxvij. **Circa** illā igit̄ horā exiit p̄famul^o
 maiore manifestationē. z fecit s̄l̄r. i. voca
 do z m̄tēdo in vineā. **Et** p̄t̄ dicit q̄ erant
 tūc fecit s̄l̄r. inueniēdo q̄sdā stātes ocio
 sos. eo qz multi tūc sub onere legi stātes a
 p̄mo regni celestis torpebāt **Iuxta** illud.
Remine ad p̄fectum p̄duxit **Debr. xij.**
In ista erate missi fuerūt operari ad cru
 ditionē alioz. vt **Moyles** zc. **Et** itez āt
 horā exiit. **Vic** ponit vltima vocatio quā
 fecit dei filius p se. q̄ in vltimis temporibz
 p se apparēs exiit. i. p seipm apparuit. **Job.**
ij. **Houissima** hora est. et inuenit alios stā
 tes. **Glofa.** genit̄le et iudiciū p̄lm a bono
 ope torpente. **Stabat** em̄ iudicē p̄p̄m.
 stabat z gentilis. vterqz in ociosus et p̄ su
 perbiā ceruicosus **Job. xv.** **Lucurrit** ad
 uersus deū extēto collo. **Et** dicit illis salz
 iudeis p seipm. gentibz āt p aplos. p quos
 in omnez terrā exiit sonus p̄dicationis.
Seq̄tur increpatio. **Quid** hic stas. ociosi
 tora die. q. d. de operando nō potestis ra
 tionabiliter excusari. cum z loc^o congruat.
 qz h facultas suppetit. qz ad huc stas. sc̄m
 esset si iaceretis. z laborare nō possēt. qz
 inuat. qz tota die oīū dānificat. **Job. dicit**

ut dicit **T**ulius in libro de senectute. **U**n
decima aut hora est decrepitus in qua est
amplius labor et dolor. Qualibet aut istaz
horarū patet homi gra xpi. **S**ed attende
quia cū omibz promiserit p̄m̄uz. istz nihil
promissum est. sed eis tm̄ dictū est. **I**te et
vos in vineā meam. **A**d significandum qz
decrepiti non ex iusticia. sed ex gra saluāt.
Et merito. quia tales offerunt deo feces
sue etatis pro quibz nō merent et iusticia
recipere premiū sed supplicii. **I**uxta illud
Dalach. **S**i obruleritis cecum aut clau
dum quis accipiet h̄ de manibz vris. **D**ō
vriqz senes faciunt q̄ cecitāt. curuitatem.
claudicatē. et omnes defectus deo offerūt
et tamen deus ista acceptat. et si non ex iu
sticia. tamen ex misericordia. **E**t his argu
it **A**mbro. li. vj. **E**xameron. c. xi. q. satz ma
gna cecitas est hominū p̄ntis seculi. q̄ nō
cognoscunt creatores suū. cum om̄is etas
mundi cognouit eum. **E**t idem dicit in li
bro de paradiso. c. vj. comparādō istas era
tes hominis ad etates mundi satz pulcre.
Tertia moralitas est q̄ in ecclesia militā
ti specialiter tres status argui merentur p̄
ceteris. scz generaliter peccātes. singulari
ter presidentes. et viriliter peregrinantes.
Omnibz em̄ d̄r. **Q**uid stas tota die ocio
si. **P**eccantibz em̄ peccati locus. est locus
contagii. presidentibz gradus officij. est lo
cus periculi. peregrinantibz laqueus mū
di est locus exilij. **E**rgo omnibz d̄r. **Q**uid
hic stas. q. d. **S**urgite. abite. quia nō ha
beris hic requiem. **P**eccantibz d̄r **S**urgi
te ad remedium querendum. **P**residentibz.
Ite ad exercitium cure faciēdū. **P**eregri
nantibus dicitur. **N**on habetis requiem
patrie ad manendum. **E**t tm̄ de primo.

Dixi secundo q̄ in scda par
te euangelij tangit diuine remuneratiōis
liberalis rectitudo. cum sequit. **C**um sero
autem factū esset. **I**stud sero est cōsumma
tio seculi. quia tunc finiet dies salutis et nox
perpetua peccatoribus subsequetur. **T**ūc
em̄ requiescent post labores anime sancto
rum. **A**poca. xij. **A**mmodo iam dicit spi
ritus vt requiescant a laboribz suis. **C**on
tra hoc fecit lucifer. qui mane voluit habe
re mercedē et quiescere in sede aquilona
ri. cum tamen nihil adhu labora sset **I**sa.
xliij. **Q**uomodo cecidisti lucifer qui mane

oriebaris. **S**imiliter **A**dani mane voluit
esse sicut dñi sciens bonū et malum. **U**trā
expectasset in sero sue etatis proiectionis.
Lucifer em̄ vix vna3 horam in celo stetit.
Adani vero vix. vij. et **E**ua vix duas. **E**t
ce mali operarij. **E**t bene mors hominis
dicitur sero. ppter obscuritatem. frigiditā
tem. obliuionē. retributionē et cōpletōrū
Item sero potest intelligi dies iudicij. **P**ri
mo quia tunc vnusquisqz ad domū suā re
uertet de agro huius mūdi vt recipiat p
nt gessit. **S**ecūdo quia tūc accendit lu
cerne quando fulgebūt iusti sicut sol in re
gno patris eoz. **T**ertio. quia tūc vnusqz
qz apparebit qualis fuit hic postquā stabit
ad dexterā vel sinistram. **I**n hoc ergo sero
dicit dñs vinee. id est. de pater filio suo tā
qz procuratori suo. cui om̄ia dedit in ma
nus **I**oh. xij. **V**oca operarios et redde il
lis mercedem suā. scz sine diminutione. **J**
Coz. iij. **U**nusqz s̄qz priā mercedē accipiet
p̄m̄ laborem suū. **I**sta merces bene intelli
gitur gra. q̄a est quedam inchoatio glorie
cū gloria nō sit aliud qz gratia p̄summata
Incipiens a nouissimis vsqz ad primos.
Breg. dicit. **E**x hoc impletū est tūc quādo
latrones prius qz **P**etrū deus saluauit. et
ita nouissimus in labore. s. fit prim⁹ in pre
mio. **D**oc ostensum est etiā in gentibus et
iudeis. **Q**uia gentibz conuersis ad fidem
data est prius gratia xpi. iudeis pro maio
ri parte in infidelitate remanentibus. **E**t
est ordo diuersus inter iusticiam et miseri
cordiā. **Q**uia iusticia incipit a maioribz. **E**t
chiel. ix. **A** sanctuario meo incipite. **S**ed
misericordia a minimis. **E**t ideo hic em̄
Abriso. non sit iusticie contrariū sed miseri
cordie ostensiuū. **C**um autē venissent q̄
circa horam vndecimā venerant. **G**losa. **A**
gentiles. q̄ quasi decrepiti sunt vocati. ac
ceperūt singulos denarios. i. singula me
rita in vita eterna. vel eandem eternitatem
cum bis q̄ ab initio mūdi sunt vocati. **E**t
d̄r denarius vita eterna. que erit singulis
equalis. q̄ntū ad durationē. nulli longior
nulli breuior. licet merito diuersitate ali
alijs clarius fulgebūt. **J**. **C**oz. xv. **S**tella
differt a stella in claritate. **E**t licet sit in se
vnus denarius iste. tamen est multiplex p
pter accipientiū differentiā. **V**enientes au
tem et primi. i. iudei. arbitrati sunt. i. apud
se estimauerūt qz plus essent accepturi. s̄s

Unica septuagesime

dignorem loci in regno celorum. **A**ceperunt autē et ipsi singulos denarios. id est. singula merita in vita eterna. **E**t accipientes murmurabant aduersus patrem familias dicentes. **Q**ui nouissimi vna hora fecerunt. id est. non diu expectauerunt. nec sub legis onere laborauerunt. et pares nobis illos fecisti qui portauerunt pondus diei et estus. id est. diu sub onere legis sudauerunt et longiora carnis temptamenta sustinuerunt. **A**ct. xij. **H**oc est onus quod nec nos nec patres nostri potuerunt portare. **E**t sic ostenduntur onerosa opera legis. **E**stus vero viuentes temptationes. quas inflamabant maligni spiritus ad emulationem et odium gentium iudeos irritantes. **S**ed ista expositione non videtur procedere secundum litteras. que dicit quod nullus in fine mundi murmurabit de premio suo. sed erit contentus. **E**tideo **G**regorius dicit quod intelligitur hoc de sanctis in limbo tunc existentibus. qui longo tempore ibi fuerunt. videntes autem gentiles non inter conuersos simul cum eis produci ad regnum. quasi murmurabant quod eis similes fierent. **S**ed hoc iterum stare non potest. cum murmuratori hic dicatur. **A**n oculus tuus nequa est. quod non potest dici de sanctis patribus. **E**t quo **L**ira vult concludere quod ista parabola non se extendat ad electos in fine mundi. sed ad eos qui fuerunt sub statu gratie tempore christi. et ita tempus gratie intelligit hic sero. **S**ed salua reuerentia istius patris potest intelligi de vtroque tempore. **N**am de tempore gratie non est dubium quando iudei murmurabant aduersus gentiles. pro eo quod gentiles receperant in comunione et consortio fidelium. **S**icut patet **A**ctuum. xij. ubi dicebant iudei contra **P**etrum. pro eo quod communicauit et inuaducavit cum gentibus. **S**imiliter **A**ctuum. xij. dicitur quod factum est murmur grecorum aduersus hebreos eo quod despicerent in ministerio vidue eorum. **D**e tempore autem consummationis seculi potest sic intelligi primo per regulam **Z**iconij secundum quam fit sermo ad alios et alios de eadem multitudine non mutata voce. **S**icut in psalmo **L**um occideret eos. querebant eum. non occisi. sed alij remanentes. et sic est sensus quod accipientes vocatione. non ademptione. quia et si laborauerunt. non tamen finaliter in gratia perstiterunt. et sic murmurabant. scilicet

mali visa gloria beatorum in iudicio. **S**ecundo exponitur hoc de presenti murmuracione. ut scilicet in presenti murmurent qui in futuro sunt tale premium accepturi. sicut iam dictum est de iudeis et gentibus. **I**udei enim mouentur contra gentiles. videntes eos de equalia dona cum eis recepisse et gratiam spiritus sancti cum eis accepisse. **S**icut patet **A**ctuum. xij. et. c. cap. **T**ertio hoc intelligitur per synthesim talem figuram. id est. per spondaneam concessionem. id est. ponamus quod sic dixerint extunc ita eis poterit responderi. **Q**uarto potest dici de murmuracione admirationis. **I**n iudicio enim erit magna admiratio iudeorum de tanta gloria gentium et de tanta remuneratione sanctorum noui testamenti. quorum multi preferuntur antiquis patribus. **S**ed quomodo tunc exponemus quod sequitur **A**n oculus tuus nequa est. ibi videbit.

Dixi tertio quod in vltima parte euangelij arguitur humane inuidencie ingratitude. cum sequitur. **A**t ille respondens vni eorum dixit. **C**onfutat hic murmuracionem per suam equitatem. **E**t hoc dupliciter. **P**rimo non inferendo iniuriam. **S**ecundo faciendo iusticiam. **U**ni ergo dixit. quia vna et equalis erat omnibus murmurandi occasio. **M**arc. xij. **Q**uod vni dico omnibus dico. **A**mice per fidei susceptionem. et si non per operationem. non facio tibi iniuriam. **J**ob. xxxij. **A**bsit a deo impietas. et ab omnipotenti iniquitas. **N**onne ex denario diurno conuenisti mecum. id est. ex conformitate ymaginis et reformationis secundum **D**ieronimum. **I**stud potest dici multis inuidis qui sibi reputant iniuriam fieri et sibi subtrahi quod alijs datur. **S**imiliter et superbi cum eis aliquis parificatur. **T**anta est peruersitas inuidi quod gratiaz fratri impensam estimat suam iniuriam. et quod illi fuerit collatum. inuidia reparat sibi ablatum. **E**st enim inuidia dolor aliene felicitatis secundum **p**h. **D**icit ergo. **N**onne ex denario diurno. id est. per obseruatione decalogi par tibi videtur vita eterna pro qua mecum conuenisti. **V**ade ergo. de malis exponitur in ignem eternum. secundum interlunare glosam. **R**eddo tibi secundum opus tuum in te. itaque iustus sum. **D**e bono sic intelligitur. **T**olle quod tuum est. quasi dicat. **P**aratus sum tibi reddere mercedem.

mā. vade intra in gaudiū dñi tui. vel desi-
 ne admirari. vel persevera in incepta iusti-
 cia. vel habe patientiā quousq; tollas mer-
 cedem tuā. Volo autē huic nouissimo dare
 sicut et tibi. *Glosa.* Gratia et misericordia ē
 vt equalis tibi fiat populus gētilis. huic
 nouissimo in penitētia seruēt. sicut et tibi
 primo in innocentia. An nō licet mibi. tā-
 q̄ iudici. quod volo facere. scilz misericor-
 diam et iusticiā. An oculus tuus neq̄ est.
Glosa. vocat intentionē oculū inuidia ple-
 num. Et exponitur hoc simpliciter de iu-
 deis. q̄ et humana infirmitate murmura-
 bant contra gentiles. *Scdm Hieronimū*
 exponitur. Nunq̄ benignitas mea est ti-
 bi causa inuidie. Si autē exponam de ele-
 ctis in futuro iudicio. tūc dicendum est q̄
 tibi oculus eorū nō dicitur nequā propter
 culpā. sed propter admirationē inequali-
 tatis. quia ipsa admiratio procedit ex con-
 sideratione diuine iusticie magis q̄ et mi-
 sericordie infinite. quoniā ego bonus sū.
 scz per essentia. et ideo nō possum malum
 agere. sed ex natura bonitatis mee abun-
 danter cōmunico omnib; fm qd mibi pla-
 cer. Deinde cōcludit sensum misticū quez
 hic intēdit principaliter inferre. Sic erūt
 nouissimi primi. id est. in hoc negotio. pri-
 mi fm rēpus. erūt nouissimi fm statum. et
 nouissimi primi. *Deutro. xxiij.* Aduena q̄
 tecū moratur in terra. ascendet super te. et
 erit in caput. et tu eris in caudaz. Aduena
 est gentilis populus q̄ iudaico plo est eq̄-
 tus. *Unde Ephe. ij.* Jam nō estis hospi-
 tes et aduene. Et sic erunt nouissimi pmi.
 id est. gentiles q̄ videntur minoris meriti
 erūt maioris premij. *Chriso.* Non omnes
 primi nec omnes nouissimi ad numerū ele-
 ctōrū pertinent. Multi em̄ sunt vocati scz
 ad fidē et meritū fm presentē iusticiā. pau-
 ci vero electi. ad premiū beatitudinis eter-
 ne. Sicut omnes canonici vocant ad elec-
 tionē. vnus tñ efficitur eps. Sic Bede con-
 multos vocauit ad bellū. sed paucos ele-
 git *Judic. xij.* Sicut omnes currūt in sta-
 dio sed vnus accipit brauiū. *i. Cor. ix.* Si-
 cut in horreo multū est de palea. parū de
 grano. Sic multi filioz israel exiuerūt de
 egypto. pauci vero intrauerūt terrā pro-
 missionis. *Unde Math. xij.* Angusta est
 porta et pauci intrant per eam. Quare autē
 sunt pauciores boni q̄ mali. triplex possit

assignari ratio. *Una est vt ecclesie defēsio*
 attribuatur deo. *Secūda vt nemo confu-*
 dat de virib; suis *Piere. xvij.* *Benedic-*
 dat de virib; suis *Piere. xvij.* *Benedic-*
 homo qui confidit in homine. *Tertia vt*
 detur intelligi. bonos nō subsistere ex na-
 tura sed ex gratia. *Unde in ps. Lū* essent
 numero breui. paucissimi et incolē ei. Et
 sequit. Non reliquit hominē nocere eis. et
 corripuit pro eis reges. *Unde si boni plu-*
 res essent q̄ mali in prompto eleuarentur
 ad superbiā cū semp viderent se posse ma-
 lis. et eis esse potentiores. que occasiones
 essent eis eleuandi in superbiā et mentis
 iactantiā. *E.* *Dic* occurrit tria du-
 bia. *Primū est de labore vinee.* *Utrū etiā*
 labor corporalis sit homini meritorius.
Secundū de denario diurno. *Utrū* ben-
 titudo omnīū electōrū sit equalis. *Tertū*
de multitudine vocatorū et paucitate ele-
ctorū. *Utrū* plures damnabunt q̄ salua-
 buntur. *Ad primū dubiū.* *Utrū* labor cor-
 poralis sit homini meritorius. videtur ei
 q̄ nō. *Dicitur em̄ Eccl. j.* Quid habet bō
 amplius d labore suo quo laborat sub so-
 le nisi vanitates. ergo labor ille est vanus.
Item Eccl. iij. dicitur ad hominē sub re-
 prehensione. *Unus est.* scz singulariter. et
 secundū nō habet. scz nō filiū. nō fratrem. et
 tñ laborare nō cessat. Et sequitur. *Utrū* qd
 fraudo animā meā bonis. *Preterea* vita
 laboriosa corporalis inquietat hominem
 Sed hoc est malū. *Prover. xvij.* *Bellior*
 est buccella panis sicca cū gaudio q̄ plena
 domus diuitijs cū iurgio. *Ubi Hieroni-*
mus dicit. *Iusticia* requiē habet. inq̄ras
 laborem. Ergo laborare est opus iniquū
 Sed cōtra est q̄ ociosus arguit *Prover.*
xj. *Utrū* quis piger dormis. *Vade ad for-*
micā et discē ab ea. Et saluator hic repe-
 hēdit ociosos dicēs. *Quid statis tora die*
ociosi. Sed hoc nō potest intelligi solum
 de labore spūali. eo q̄ dicitur *Job. x.* *Nō*
ad laborem nascit. *Igitur* etiā de labore
 corporali. qui homini est cōnaturalis. De
 quo etiā primo homini dictū est. *In sudo-*
re vultus tui reseris panem tuo. *Gen. ij.*
Ad istud breuiter dicendū q̄ sicut dicitur
de vita contemplatiua et actiua. ita de isto
labore corporali et spūali. *Scdm autē omnes*
doctores. vita contēplatiua est melior q̄
 actiua simpliciter. licet quo ad aliqua acti-
 ua possit esse vtilior. vt dicitur de renunciatiōe.

Unica septuagesime

Nisi cum pridem. Dico ergo q̄ labor cor-
poralis fm̄ se non est malus. licet spiritua-
lis eo sit melior. Unde in labore corpora-
li attenduntur duo. scilicet cupiditas et ne-
cessitas. Duo ad primum finem. labor ille
est pessimus. et dissuadet a christo. **Ma-
thei. vi.** Quid solliciti estis etc. Duo ad se-
cundū finem est bonus. et suadet a pro-
phetis et sanctis. Unde in psalmo. Labo-
res manū tuarum qui manducabis bea-
tus es. Et **Proverbiorū. xij.** Qui operat
terrā suam. satiabitur panibus. Est autē
vtilis iste labor ad tria. Primo ad vitan-
dum ocium. et quo multa mala proueni-
unt. eo q̄ multa mala docuit ociositas. Se-
cundo ad representandum statum huius
incolatus. qui est status meritorius. Unde
Hugo super Ecclesiasten primo dicit. q̄
labor illorum quibus hec vita amara est.
pro patientia coronatur. Tertio ad exer-
citiū pietatis. Unde apostolus. Qui su-
rabatur iam non suretur. magis autē la-
bores manū vt habeat vnde tribuat ne-
cessitatem patienti. Ad illa que ante oppo-
situm inducunt dicendū. q̄ in illis arguit
solicitudō excessiua. que est causa cupidita-
tis. non autē que est causa pietatis. Unde
super illud. **i. Thimo. iij.** Exercitatio cor-
poralis ad modicū vtilis est. dicit **Augu-
stinus** q̄ labor corporalis solum est vtilis
ad opera pietatis in presenti vita. et ita nō
omnino reprehenditur. sed solum in com-
paratione vite contemplatiue inferior esse
demonstratur. q̄ vita contemplatiua quā
ibi vocat pietatem et hic et in futuro pma-
ner. Et ideo pietas ad omnia valet. Ad se-
cundū dubiū. **Utrū** beatitudo oīm electo-
rū sit equalis. videtur enī sic. ex quo de-
qui est summū bonus ab omnibus i gloria
cogitoscitur et videtur. et omnes eo sufficie-
ter fruuntur. et sic non videtur vnus alio
beatior. et hic dicitur q̄ omnes receperunt
singulos denarios. et sic vnus nō magis
alio. Sed in cōtrarium est apostolus qui
dicit. **Q̄ vnusquisq̄ recipiet propriā mer-
cedem fm̄ suū laborem.** **Risio fm̄ Tho-
mā super Johan. iij.** Et sup. iij. **Sente-
ntiarum. distinc. clx.** **Q̄ loquendo de bea-
titudine q̄ntum ad obiectum quod deus
est. erit in omnibus equalis. quia deus om-
nibus vt beatificans se ostendit. S̄z q̄n-
tum ad dispositionem beatorum non erit**

equalis. q̄ vnus alio clarius videbit. Ad
idem **Thomas** in prima. q. clix. articulo. ix.
**Q̄ summa veritas ab omnibus beatis fm̄
diuersos gradus conspicitur. sed quantū
ad modum visionis prefigitur diuersimo
de terminus ex intentione dirigentis in si-
nem. Dec ille. Sicut omnia leuia sursum
tendunt. Sed tamen fm̄ magis et minus
fm̄ q̄d participant de leuitate. Unde **Li-
ra super Iohannē. iij.** tractans illud **In
domo patris mei mansiones multe sunt.
dicit. q̄ licet beatitudo nullam diuersitatē
habeat ex parte sui. tamen ex parte beato-
rum est diuersitas in participando istud
obiectum fm̄ varietatem meritorū. quia
aliqui vident clarius alijs. et fruuntur per-
fectius fm̄ maioritatem habitus charita-
tis que facit animam capacem obiecti. Et
idem dicit tractans illud ps. **Exultabunt
sancti in gloria. letabuntur in cubilibus su-
is.** q̄ notanter dicit in cubilibus suis pro
diuersis gradibus seu mansionibus. vbi
vnus alio clarius videt et dulcius fruuntur.
Et quo infero duo fm̄ **Thomam** sup **Jo-
hannem.** **Primum** est q̄ ex quo beatitudo
consistit in dei cognitione. ad quā homo
disponitur per puritatem intellectus. igitur
qui habet intellectum magis mundū
et eleuatum a terrenis tanto magis et per-
fectius deum videbit. **Secundum** est q̄ ex
quo beatitudo consistit in dei fruitione et
delectatione. ad quā homo disponitur p
amorem. igitur qui habet cor magis fer-
uens in amore dei magis delectabitur in
diuina fruitione. **Ad tertium dubiū. Utrū
plures damnabuntur q̄ saluabūtur. pro
eo q̄ hic dicitur. multi vocati et pauci ele-
cti. Ad hoc dicendum est q̄ istud non po-
test diffiniri certitudinaliter. **Isidorus** enī
p̄mo libro de summo bono cap. x. dicit. **Q̄
tot saluabuntur quorū angeli ceciderunt.
Gregorius** autē dicit. q̄ tot saluabuntur
q̄t boni permanserunt. **Similiter Ansel-
mus** in libro p̄mo **Cur deus homo. capi-
xviij.** Et **Augustinus** super ps. cxiij. **Sed si
ue sic dicatur sine sic nullū istorū imponit
necessitatē q̄ hic plures et illic pauciores
saluent vel damnent. Ideo Thomas** in
prima parte. questione. cxiij. articulo. vij.
dicit. **Q̄ iste numerus soli deo est cognit⁹.
Dicit tamen ipse ibidem in solutione ar-
gumenti tertij q̄ pauciores sunt qui salua-********

tur. et in hac misericordia dei apparet quod ali quos in illam salutem erigit. a qua plurimi deficiunt. secundum omnes cursum et inclinationem nature. Sed quia ista sunt supra nos. Ideo dicamus sicut in alijs absconditis diuinorum secretorum. clamantes cum apostolo. O altitudo diuinarum sapientie et scientie dei. etc.

Dominica in septuagesima. II
Sermo. XXXV

Quid hic statis to
ta die ociosi. **Parbel. tr. Quonia**
ut ait magnus pater Augustinus
libro de operibus monachorum. Nullo mo
do decet ut in eavita ubi senatores fuerunt
laboriosi fiant opifices ociosi. Decille. vult
dicere. quod valde indignum est ut in presenti vi
ta nos peccatores et peccatis pleni qui pro
remissione peccatorum merito laborare de
bemus. ocio et desidia torpeamus. et quod
sancti qui fuerunt quasi senatores et prin
cipes et erga nos iusti sancti et innocentes
tanta passi sunt quod nullus eorum sine graui
labore peruenire potuit ad regnum celorum.
Hinc dicit **Chrysostomus** super **Bartheum.**
quod qui habent spiritum dei non sunt contenti se
dere ociosi. Sed ipse spiritus qui est in eis
urget eos aliquid bonum apprehendere.
Quia igitur homines in hac vita in bonis
se exercitare negligunt. et salutem laboribus
iustis bonorum operum acquirere tepescunt.
ideo saluator arguens eorum accidia. incre
pando dicit. Quid hic statis tota die ocio
si. Ex quibus verbis arguitur humana negli
gentia ab inutili ociositate et tribus. Pri
mo quidem iuste arguitur et reprehendi
tur ex parte loci convenientis. cum dicitur.
Quid hic in ista vita presenti. Secundo
arguitur et parte temporis congruentis.
cum dicitur. tota die. Tertio ex parte dam
ni subsequentis. cum additur. statis ocio
si.

Dixi primo quod hic arguitur
humana negli
gentia ab inutili ociositate. primo ex par
te loci convenientis. cum dicitur. hic in hoc
mundo. in presenti vita. ubi est locus con
ueniens ad laborandum omnibus. quia ut
dictum est. **Dicitur vinea fertilis omnibus**

laborare volentibus. Unde hoc ostendit
natura loci. quia iste mundus non est nisi
quasi quidam ager in quo homo primus
cum sua posteritate positus est ut operaretur
terram. ut dicitur **Genesis. iij.** unde ei di
ctum est. **In sudore vultus tui vesceris pa
ne tuo.** Non ergo in ocio. sed in sudore vul
tus comedendus est panis noster. Sed ve
re multi comedunt eum in ocio. ut yfura
rii. feneratorum. mercatores. et alij leccato
res. qui de suis lucris illicitis viuunt. et
aliorum sudores bibunt et comedunt. cum
tamen manibus proprijs esset vicinis
nostrum laborandum. **Iuxta illud. i. Thes.
iij.** Operemini manibus vestris. **Et scda
Thessa. vltimo.** Si quis non vult opera
ri non manducet. Sunt autem plura que
mouent hominem ad laborem salutare prece
pue in hoc mundo. que sumuntur ex parte co
moditatis loci huius mundi. primum est.
quia in hoc mundo tantum est locus laboris
institutus a natura. **Job. v.** Homo ad la
borem nascitur ut quis ad volandum. Et
etiam quia ut dicit **Holgorth** super **librum
Sapientie. cap. xv.** Locus presentis vite
est medius inter celum et infernum. In celo
est summa quies et nullus labor. In infer
no summa labor et nulla quies. Ergo con
ueniens est ut in hoc mundo sit quedam
comitio laboris et quietis. tamen plus
debet participare de labore. quia vicinior
est inferno quam celo. Laborem autem huius
mundi faciunt nobis et alleuant plura.
Primo. quia habemus supra sollicitos co
ductores. paratos adiutores. et veraces
promissores. De primo christus. de secun
do sanctos patres. De quorum persona
apostolus dicit. **i. Thessa. iij.** Obsecramus
vos in domino ut operantes panem suum
manducetis in silentio qui eiusmodi sunt.
scilicet curiosi aut ociosi. Ecce quomodo
solicitat apostolus ad laborem. **Ite alius
scilicet David** sollicitat. Laborem manu
tuarum quia madaucabis. scilicet in presenti
vita. beatus es. scilicet in futura vita. quia
quecumque seminauerit homo in mundo. ca
dem et metet in celo. Secundo. quia in mu
ndo habemus coadiutores coadiutores
ad onus ferendum. tot adiutores sunt quot
iusti in hoc seculo. quorum unusquisque al
terum iuuat. **Iuxta illud. Alter alterius
onera portate.** Sed tertio quia in mundo